

KAINUUN EDUNAJAMISEN TAVOITTEET JA KÄRKIHANKKEET 2023 - 2027

Esitys maakuntavaltuustolle 14.3.2023

1. Kainuun maakunnan yleinen edunajaminen

Kainuun edunajamisen päämääränä pitkällä aikajänteellä on turvata maakunnan asema ja vahvistaa Kainuun alueen myönteinen kehitys vaikuttamalla kansalliseen ja kansainväliseen päätöksentekoon.

Yleistavoitteena on parantaa edunvalvonnalla Kainuun instituutioiden päätös- ja vaikutusvaltaa, omia aluekehitysvälineitä sekä turvata alueelle julkisia ja yksityisiä kehittämisresursseja. Toinen pitkän aikavälin kokonaisuus on tavoite ylläpitää ja kehittää alueella julkista liikenneinfraa ja -palveluja sekä alueen saavutettavuutta. Kainuun logistinen asema on hyvin haasteellinen edunajamisen näkökulmasta: laaja alue, pitkät sisäiset ja ulkoiset etäisyydet kaikkiin suuntiin sekä pieni liikennetiheys.

Jatkuvalla, operatiivisella tai reaktiivisella edunvalvonnalla Kainuu pyrkii ajamaan päätöksenteossa näitä tavoitteita tukevia yksittäisiä ratkaisuja. Pienelle maakunnalle sisäinen yhteistyö ja omien voimien yhdistäminen muiden maakuntien kanssa on ratkaiseva menestystekijä edunajamisessa.

2. Kainuun edunajamisen linjaukset eduskuntakaudelle

Kainuun edunajamisen on tavoitteena osaltaan toteuttaa Kainuu-ohjelman tavoitteita vaikuttamalla kansalliseen ja kansainväliseen päätöksenteossa Kainuuta koskeviin asioihin, niiden valmisteluun ja itse päätöksentekoon. Edunajamisen painopisteet ja kohteet perustuvat Kainuun aluekehityksen tilannekuvalla erityisesti kehityksen pullonkaulojen poistamiseen.

Nämä Kainuun edunajamisen yleiset tavoitteet 2023 – 2027 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 5.4.2023. Maakuntavaltuusto valtuuttaa Kainuun maakuntahallituksen ja maakuntajohtajan toteuttamaan toimivaltansa mukaisesti asetetut tavoitteet ja priorisoimaan käytännön toimenpiteet toimintaympäristön muutosten mukaisesti.

Edunajamisen toteutus tapahtuu käytännössä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa liitteenä olevan toimintamallin mukaisesti. Erityisesti kansainvälisissä sekä lainsäädännön ja liikenteen, maakunta- ja kunta-asioissa Kainuun liitto laatii yhteistyössä suuralueiden ja sopivien sidosryhmien yhteisiä kannanottoja ja toteuttaa edunajamishankkeita.

Maakuntavaltuusto korostaa, että Kainuun edunajamisen keskeinen päämäärä on kunkin kunnan ja alueen omien vahvuuksien tunnistaminen ja koko maakunnan mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen. Kainuun liitto on kuullut jäsenkuntiaan näiden linjausten valmistelussa, käsittelee kuntien edunajamisen hankkeita kuntakierroksilla, kuntajohtajakouksissa sekä pitää jatkuvaa yhteyttä kuntien kanssa.

Kainuun aluekehityksen tilannekuvan jatkuva päivittäminen ja ennakointi palvelevat osaltaan edunajamisen akuuttien toimenpiteiden suuntaamista.

3. Kainuun edunajamisen painopisteet ja kärjet

3.1 Osaavan työvoiman saannin varmistaminen

Työvoiman rekrytoinnin uudet mallit

Tavoitteet: Työvoiman saatavuus- ja kohtaanto-ongelmien ratkaisemissa tarvittavien paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten ratkaisujen aikaansaaminen. Kainuun väestön koulutustason nostaminen.

- Osaavan työvoiman saatavuutta ja alueen vetovoimaa tukevat hankkeet ja pilotoinnit
  - Kv. opiskelijoiden ja työntekijöiden rekrytointi- ja koulutustoiminnan laajentaminen tavoitteena työhön tulevien perheiden kotouttaminen
  - Tulomuuttopalvelujen vahvistaminen pakolaisten ja työvoimaksi tulevien henkilöiden sitouttamiksi paikkakunnalle
  - Valtakunnalliseen lainsäädäntöön ja työluopikäytäntöihin vaikuttaminen työ- ja opiskeluperäisen maahanmuuton helpottamiseksi
- Kainuun työvoiman saatavuutta parantavat koulutushankkeet ja Kainuun vetovoima koulutusalueena
  - Ammatillisen koulutuksen malli, jossa opintojen suoritetaan enemmän yritysympäristöissä ja koulutusta kohdennetaan paikallisten tarpeiden mukaisesti; On varmistettava yrityksille riittävät resurssit koulutustehtävän toteuttamiseen.
  - Toisen asteen koulutuksen rahoituksen turvaaminen ja kattavan lukioverkon turvaaminen Kainuussa.
  - Toisen asteen ja jatko-opiskelumahdollisuuksien laajentaminen myös Kajaanin ulkopuolelle yhteistyössä Kajaanin oppilaitosten kanssa.
  - Yliopistokoulutuksen toteuttaminen Kainuussa erityisratkaisuin
- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden turvaamisen näkökulmasta osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen on rahoitushaasteen tasoinen ongelma.

Monipaikkaisuus ja paikkariippumaton työ

Tavoite: Kainuu monipaikkaisen asumisen mallimaakunnaksi. Paikkariippumattomuuden hyödyntäminen ja monipaikkaisuus vahvistaminen aluekehittämisessä huomioiden naisnäkökulma.

- Vaikuttaminen tukeviin lainsäädäntöhankkeisiin, suunnitelmiin ja linjauksiin monipaikkaisuuden huomioon ottamiseksi erit. kaksoiskuntalaisuus- ja /verotuskäytännöissä
- Opintolainahyvyitys koko Kainuuseen koulutetun työvoiman saamisen helpottamiseksi.
- Ajasta ja paikasta riippumattomien valtionhallinnon tehtävien mahdollistaminen koko maassa. Valtion alueellisen läsnäolon vahvistamiseksi: työpaikkoja tulee julistaa avoimiksi nykyisin henkilökuntaa sijaitsevilla paikkakunnilla ei vain keskuksissa.
- Valtion laitosten toiminnan jatkuvuus ja vahvistaminen Kainuussa

Alueen vetovoimaisuutta vahvistavat toimenpiteet

- Itäisen Suomen elinvoiman vahvistamisen toimenpiteiden ja Pohjoisen ohjelman sisällyttäminen hallitusohjelmaan
- Aluemarkkinointi ja mainetyö, yhteismarkkinointi ja kampanjat omina toimenpiteinä, joissa maakuntakuvatutkimuksen ja työvoimatarvekartoitusten hyödyntäminen (toimialakohtainen vetovoima)
- Koulutuksen keskittyminen tulee pysäyttää: Amk- ja yliopistokoulutusta on tarjottava jokaisessa maakunnassa
- Kehitetään englanninkielisiä palveluja parantamaan kansainvälisten osaajien juurtumista alueelle.

3.2. Kainuun saavutettavuuden parantaminen

Valtakunnalliset liikennejärjestelmäinjaukset ja EU:n TEN-T-verkosto

Tavoitteet:

Muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa on tarpeen haastaa uudelleen tarkasteluun Liikenne 12 ohjelman kriteereiden perusteet vientikuljetusten, huoltovarmuuden, sotilaallisen liikkuvuuden ja suurhankkeiden investointien näkökulmasta.

Vaikuttaminen valtakunnallisen ja EU:n liikennejärjestelmäpolitiikan tavoitteisiin ja toimenpiteisiin sekä liikenneveron investointiohjelman ja suunnitteluohjelman valmisteluun yhdessä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa:

- VLJS:ssä kriteerinä kolmen tunnin minimisaavutettavuus maakuntakeskuksista pääkaupunkiin; Kainuussa vain lentoliikenne mahdollistaa tämän tavoitteen
- Suomen pääväylien on ulotettava kaikkiin maakuntakeskuksiin ja kv. rajanylityspaikoille
- Valtatie 5 keskeiseksi valtakunnalliseksi kehittämiskohteeksi: nopeutta ja sujuvuutta parantavat kehittämisinvestoinnit sekä vetovoiman kehittämishankkeet
- Sotilaallisen liikkuvuuden ja huoltovarmuuden huomioon ottaminen yhteyksien kehittämisessä
- Valtateitä 6 ja 22 koskeva tienumerointiin liittyvä muutos (Kainuun liiton esitys 13.8.2018)
- Harvan asutuksen ja pitkien etäisyyksien huomioon ottaminen liikennepolitiikassa ja vihreän siirtymän toimenpiteissä

TEN T -verkon toteutuksen osalta on tärkeää varmistaa Pohjois- Suomen kytkeytyminen Pohjois-Ruotsin ja -Norjan liikenneverkkoon, tavoitteena ”Itämeri riippumaton” yhteys länteen.

- Kainuun kautta kulkevan TEN-T-kattavan verkon kytkeytyminen tarkoittaa Kajaani-Oulu yhteysvälin kehittämistä sekä maantie- että rautatieyhteyden osalta.
- Vt5:n tieluokituksen nosto; nopeutta ja sujuvuutta parantavat investoinnit ja kunnossapito
- Vt22 yhteysvälin parantamisinvestoinnit v. 2010 esiselvityksen mukaisesti

Kainuun lentoliikenteen palvelutaso ja jatkuvuus

Tavoitteet:

Kainuun sisäisen ja ulkoisen alueiden saavutettavuuden kehittäminen on huomioitava yritysten kilpailukyvyn näkökulmasta siten, että turvataan alle 3 tunnin saavutettavuus pääkaupunkiin.

Kainuun elinkeinoelämän ja ihmisten liikennetarpeita vastaavien infra- ja palveluratkaisujen ja lentotuotteen varmistaminen. Kainuun lentoliikenteen jatkuminen markkinaehtoisena vuodesta 2023 lähtien.

- Kainuu Arctic Lakelandin markkinointi lento- ja junaliikenneoperaattoreille vetovoimaisena
- matkailukohdealueena: kansainvälisen matkailun investoinnit ja kehittäminen Visit Finlandin tuella
- Matkaketjuja tukevat konkreettiset ratkaisut, jotka palvelevat koko aluetta esim. lentotaksitoinnin turvaaminen sekä lentokalusto, joka mahdollistaa harrastusvälineiden kuljetuksen lennoilla)
- Kajaanin lentokentän ja kenttätoimintojen kehittäminen mahdollistaen charter-koneiden saamisen; kv. matkailuhankkeet charter-lentojen saamiseksi alueelle
- Pienlentokenttähankkeen edistäminen ja varautuminen sähkölentokoneiden yleistymiseen
- Ostopalveluliikenteen mahdollistaminen lentokentille tilanteissa, joissa markkinaehtoista lentoliikennettä ei synny.

Elinkeinoelämälle tärkeiden tieyhteyksien kehittäminen

Tavoite:

Yleisille teille yli hallituskausien ulottuva ohjelma, jolla korjausvelkaa pienennetään myös alempiasteisella tieverkolla. Tieluokituksia on nostettava siellä, missä se on elinkeinoihin ja liikenneturvallisuuteen perustuen tarkoituksenmukaista.

- Yhdysteiden päällysteiden kunto tulee saattaa tavoiteltavaan kuntotilaan kiireellisesti ja päällysteiden uusimisväli tulee puolittaa 50 vuodesta 25 vuoteen.
- Ilmastonmuutoksen vuoksi talvikunnossapidon rahoitusta on lisättävä 20 % nykyiseen verrattuna. Esimerkiksi puunjalostuksen arvoketjut alkavat kaikkein heikoimpien tieosuuksien alueilta ja kelirikot ovat rajoittamassa koko arvoketjun kehittymistä.
- Maa- ja metsätaloutta, matkailua ja muuta yritystoimintaa tukevan alemman tieverkon kehittämistarpeiden priorisointi, suunnitelmavalmiuden parantaminen ja riittävä rahoitus

Kainuun rautatieyhteyksien nopeuttaminen ja kehittäminen

Tavoite: Henkilöjunaliikenteen palvelutason ja yhteyksien kehittäminen ja lisääminen matkailun, elinkeinon elämän ja työssäkäyntiliikenteen tukemiseksi sekä kasvavan matkustajamäärän ja vähähiilisen liikkumisen tarpeisiin (huom. alakohtien järjestystä muutettu)

- Savon radan saaminen seuraavaksi valtakunnalliseksi ratahankkeeksi: Savon radan suunnitelma- ja valmiutta on nostettava merkittävästi; Savonradan henkilöliikenteen nopeuksia parantavat hankkeet (Kouvola-Kajaani) ja tavaraliikenteen toimintaedellytysten parantaminen
- Oulu-Kontiomäki välityskyvyn parantaminen, alle kahden tunnin junayhteys Kajaani-Oulu välille
- Vuokatti-Kontiomäki-yhteyden matkustajaliikenteeseen ottaminen, Karjalan radan kehittäminen matkustajaliikenteeseen ja Porokylä-Vuokatti yhteyden kunnostaminen; kiskobussiyhteydet Kajaani-Vuokatti ja Vuokatti-Nurmes-Joensuu
- Itärata-hanke: -Porvoo-Kouvola-ratayhteyden edistäminen kaavoituksessa ja suunnittelussa
- Koillisradan (Kontiomäki-Kemijärvi/Salla) ja muiden yhteystarpeiden selvittäminen ja suunnittelu; radan sähköistäminen Pesiökylälle saakka
- Suomen kestävän matkailun 2030 strategiaan sisältyvän yöjunakokeilun käynnistäminen ja junamatkailun edistäminen saavutettavuuden ja kestävyuden näkökulmista
- Joukkoliikenneyhteyksien ja matkaketjujen turvaaminen Kainuussa

Tietoliikenneyhteyksien ja datapalvelinkeskusten kehittäminen

Tavoitteet:

Kainuun digitaalisen saavutettavuuden parantaminen. Renforsin Rannan datakeskusten kehittäminen ja toimenpiteet alan osaamisen kasvattamiseksi. Mahdollistetaan työskentely paikkariippumattomasti monipuolisilla ja kattavilla datayhteyksillä koko maakunnassa.

- EuroHPC-hankkeen eli tieteellisen laskennan huipputietokoneinvestoinnin synnyttämän vetovoiman ja AIKA-brändin hyödyntäminen; yhteistyö CSC:n kanssa
- Cinian Luoteisväylähankkeen etenemisen myötä maan sisäisten runkoverkkojen reititykseen tulee vaikuttaa niin, että yksi niistä kulkee Kajaanin kautta vahvistaen Kajaanin datakeskusekosysteemin houkuttelevuutta
- Kattavat kiinteät ja mobiilit laajakaistayhteydet koko maakunnan alueelle
- Julkisten sähköisten palvelujen kattava saatavuus sekä yritystoiminnan ja paikkariippumattoman työn edellytykset

3.3 Investointien varmistaminen

Tavoite: Kainuun tuotannollisen investointipotentiaalin hyödyntäminen ja hankkeiden edistäminen toteuttaen vihreän ja digitaaliseen siirtymään ja alueen vahvuuksiin tukeutuen. On tärkeää varmistaa ja tukea alueittaisten luonnonvaroihin perustuvien vahvuuksien hyödyntämistä sekä huolehtia, että kestävä kehityksen periaatteet turvaavat teollisuuden tarvitsemat luonnonvarat.

- KaiCell Fibers Oy:n biojalostamon toteutumisen varmistaminen: investointipäätöksiä tuleva yhteistyöprosessi (Investoi Paltamoon -hanke) ja tarvittavien infrahankkeiden varmistaminen
- Kaivannaisalan investointien varmistaminen mm. Terrafame Oy:n uusinvestoinnit uraanin tuottamiseen, Otanmäki Mine Oy:n ilmeniitin tuotanto, Sotkamo Silver Oy:n tieyhteys, Elementis Mineralis, Suomussalmen hankkeet (Nordic Talc, Kiannanniemen kaivoshankkeet)
- Kainuun vientisahojen ja Kuhmon Woodpolis-alueen yritysinvestointien turvaaminen tuotantovolyymien ja jalostusasteen nostamiseen sekä sivuvirtojen hyödyntämiseen.
- Metsäbiotalouden sivuvirtojen hyödyntämiseen liittyvät investoinnit (Kajaanin Renforsin ranta, St1, Kuhmon Woodpolis-teollisuusalue)
- Kainuun matkailusektorin investointien varmistaminen kaikilla matkailualueilla ja -keskuksissa.
  - Kalevalan nostaminen osaksi Suomen maabrändiä

Kainuun investointistrategian toimeenpano sovitulla toimintamallilla; yhteiset toimenpiteet investointien varmistamiseksi Kainuuseen.

- Investointien rahoitusinstrumenttien hyödyntäminen
  - uusien riskirahoitusvaihtoehtojen hakeminen mm. rakennerahasto-ohjelmalla
  - Suomen kestävä kasvun vihreän ja digitaalisen siirtymän investointihankkeet
  - EU:n suoran investointirahoituksen ja Military mobility -rahoituksen hyödyntäminen

Sähkö- ja jakeluverkkojen kehittäminen

Tavoite: Vihreän sähkön ja uusiutuvan energian saatavuuden turvaaminen teollisten investointien ja vihreän siirtymän vaatimusten täyttämiseksi.

- Energiainvestointien varmistaminen rajakuntiin: Puolustusvoimien aluevalvonnan aiheuttaman tuulivoimatuotannon rakentamishaasteen valtakunnallinen ratkaisu. Vaihtoehtoisten energiainvestointien mm. aurinkovoima saaminen rajaseudulle.
- Tuulivoimatuotannon merkittävän lisääntymisen huomioon ottaminen Fingrid Oyj:n kantaverkon kehittämisessä; YVA-menettelyt, yleissuunnittelu, investointipäätökset
  - Kainuusta pohjoiseen suuntaava, nykyiseen kantaverkkoon Lapissa yhdistyvä sähkön kantalinja
- Edullisen sähkön hinnan varmistaminen Pohjois-Suomessa (hinta-alueet, verotuksen porrastus) ja toimenpiteet sähkön siirtohintojen kohtuullistamiseksi
- Sähkö- ja biokaasun jakeluverkostojen nopea laajentaminen koko maan kattavaksi sekä -suurteholatausasemien riittävä verkosto Kainuun alueelle
- Sähköverkon rakentamisen kohtuullinen korvaus maanomistajalle tuulivoimapuiston suunnittelualueen ulkopuolella.

Osaamiskeskittymien vahvistaminen (ÄES)

Tavoite: Kansallisiin ja EU-tason ratkaisuihin vaikuttaminen niin, että alueellisten innovaatio-ekosysteemien kehittäminen kaventaa alueiden välisiä eroja tki- ja koulutustoiminnassa.

Yliopistotason koulutuksen saatavuuden parantaminen: Kajaanin yliopistokeskuksen roolin vahvistaminen yliopistokoulutuksen tarjonnassa Kainuuseen:

- Oulun yliopiston Kajaanin yliopistokeskus ja Kajaanin ammattikorkeakoulu käynnistävät Kainuussa työelämän tarpeita vastaavia, pysyväisluonteisia yliopiston muuntokoulutuksia sekä kehittävät opintopolkuja KAMK:n koulutuksesta yliopistoon.
- Kajaanin ammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehitysresurssien vahvistaminen ja suuntaaminen alueen koulutus- ja osaamistarpeisiin

- Älykkään erikoistumisen strategian (ÄES) mukaisen Kainuun kannalta kriittisen innovaatiotoiminnan tukeminen liittyen teknologiateollisuuteen, biotalouteen ja kaivos-teollisuuteen sekä hyte-alaan (mkl. kulttuuri, liikunta, urheilu ja aktiviteettimatkailu, sote-järjestöt ja kylätoimijat)
- Kajaanin LUMI-supertietokoneen täysimääräinen hyödyntäminen
  - Teollisuuden ja palvelujen liiketoimintaekosysteemien tarvitseman osaamisen ja investointien varmistaminen: Mittaustekniikka, Renforsin ranta, peli- ja av-osaaminen, Woodpolis-teollisuusalue, luonnontuoteala (erityisesti marja-ala)
  - Suomen tulee tavoitella LUMI -supertietokoneen jatkoksi seuraavaa yhteiseurooppalaista EuroHPC-supertietokoneinvestointia,
- Mekaanisen puuteollisuuden ja puurakentamisen sekä tutkimuksen osaamiskeskittymän vahvistaminen Kuhmossa.
- Puolustusteollisuuden testausympäristön ja kehitystoiminnan toteuttaminen Kainuussa

3.4. Maakunta- ja kuntatason vahvistaminen

Tavoite: Alueellisen ja paikallisen päätösvallan, kehittämisvälineiden ja taloudellisen liikkumavaran varmistaminen kansallisen ja EU:n politiikkojen toimeenpanossa (itsehallinnollisuus).

Maakuntien ja aluehallinnon päätösvallan vahvistaminen

Tavoite: Säilytettävä mahdollisuudet laajentaa tulevaisuudessa maakuntiin uusia tehtäviä ja lisätä maakuntien vastuuta metsiin ja luonnonvaroihin liittyvässä suunnittelussa ja päätöksenteossa.

- Aluekehittämiskeskustelujen käytännön vahvistaminen (valtioneuvoston ja maakunnan välinen vuosittainen neuvottelu): nostetaan esille maakunnan kunnissa sijaitsevat osaamiskeskittymät ja ekosysteemit
- Alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut alueellisten työvoimaviranomaisten kanssa
- Valtion aluehallinnon säilyminen maakunnissa
- Maakuntakaavojen sisältöjen ja oikeusvaikutteisuuden turvaaminen
- Maakuntien sopimuksellisen yhteistyön laajentaminen kuntien ja muiden maakuntien kanssa

Aluekehittämisen rahoitusvälineiden kokoaminen ja EU-ohjelmien aluelähtöisyys

- Itä- ja Pohjois-Suomi rakennerahasto- ja maaseutuohjelma-alueena ja sen harvaan asutukseen ja pitkiin etäisyyksiin perustuvan erityisaseman (NSPA) turvaaminen ja vahvistaminen EU-säädännössä
- Alueellisesti oikeudenmukaiset toimenpiteet EU:n eri rahoitusvälineiden ja linjausten toimeenpanossa
- Kainuun pääsy osaksi Interreg Aurora ohjelma-alueetta.
- Erityistalousalue- ja erityisratkaisut syrjäisten alueiden kehittämiseen
- Kansallisen yritysrahoituksen ja kansallisten aluekehitysmäärärahojen (ml. sopimuksellisuus) ja alueellisen kuljetustuen kasvattaminen
- Harvaan asutun maaseudun tunnistaminen elinvoiman lähteenä ja erityistoimenpiteiden kohdentaminen alueelle

Kuntien rahoituksen varmistaminen

- Kainuun kuntien taloudellinen liikkumavara on turvattava ottamalla valtionosuuksissa ja muissa päätöksissä huomioon maantieteelliset olosuhde-erot.
- Kuntien työvoimapalveluiden järjestämistä ja niihin liittyvien tehtävien hoitamista varten kunnalle myönnettävän valtionosuuden riittävyys (jakokriteerit)
- Kunnille oikeus viiden vuoden ajaksi purkaa epäkurantteja rakennuksia, joita ei tarvitsisi merkitä poistoina kunnan tilinpäätökseen; tai vaihtoehtona purkuavustus.

Hyvinvointialueiden rahoitus ja palvelujen turvaaminen

Tavoite: Hyvinvointialueiden toiminnan rahoituksen riittävyys on koko mittavan sote-uudistuksen onnistumisen perusedellytys. Hyvinvointialueiden tehtävien hoitoon sekä asukkaiden palvelutarpeisiin ja tasa-arvoiseen saatavuuteen kuuluva rahoituksen turvaaminen; olosuhde-erojen huomiointi rahoituksen kohdennuksessa (huom. asukaslukukriteerin painoarvo).

- Hyvinvointialueiden rahoitus ei nykytasolla riitä lakisääteisistä velvollisuuksista selviytymiseen. Edunvalvonnassa on syytä korostaa sote-uudistuksen mittavuutta. Tämän vuoksi alueet tarvitsevat työrauhaa ja poliittista tukea uudistustyöhön.
- Palvelujen turvaaminen edellyttää hyvinvointialueiden oman toiminnan ja tehokkuuden lisäksi välttämätöntä alirahoituksen tason korjaamista. Riittävä rahoituksen turvaaminen euromääräisesti ja rahoitusteknisesti on ehdottomasti hallitusohjelmakysymys.
- Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon erityisohjelma Kainuuseen (liikunta, ravitsemus, yhteisöllisyys)
- Kainuun keskussairaalan säilyttäminen erikoissairaanhoidon ja ympärivuorokautisen päivystyksen sairaalana ml pysyvä lupa synnytyssairaalatoiminnalle
- Lainsäädännön vaatimusten ja mitoitusvaateiden muutokset, joilla voidaan lieventää syntyvää rahoituskriisiä. Lainsäädäntökokonaisuuteen tarvitaan selkeä ja konkreettinen ohjelma vaatimusten vähentämiseksi.
- Hyvinvointialueiden toiminnan turvaaminen vaatii lisärahoitusta ja rahoitusjärjestelmään muutoksia:
  - Rahoituskokonaisuus vaatii tarveperusteisen rahoituksen kehittämistä vastaamaan nykyistä tarkemmin tarve- ja painetekijöitä (esim. syrjäisyys, erityisolosuhteet, tyydyttämätön palvelutarve)

Kansainvälinen edunajaminen ja yhteistyö

Tavoite: Varmistaa Kainuun ja maakuntien kansainvälisen yhteistyön toimivuus ja resurssit.

Kainuun liitto toteuttaa EU:n toimintaan kohdistuvaa edunvalvontaa yhteistyössä muiden Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa. Edunajamisen tavoitteet määritellään Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston vuosisuunnitelmassa. Kainuun liiton kv. toiminnan tavoitteet on asetettu Kainuu-ohjelmassa ja liiton toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Venäjä-yhteistyöhön liittyvät mahdollisuudet ja tavoitteet uudessa tilanteessa arvioidaan akuutin kriisin ratkettua. Itäraja Venäjän kanssa on pidettävä jatkuvasti esillä EU:lle.

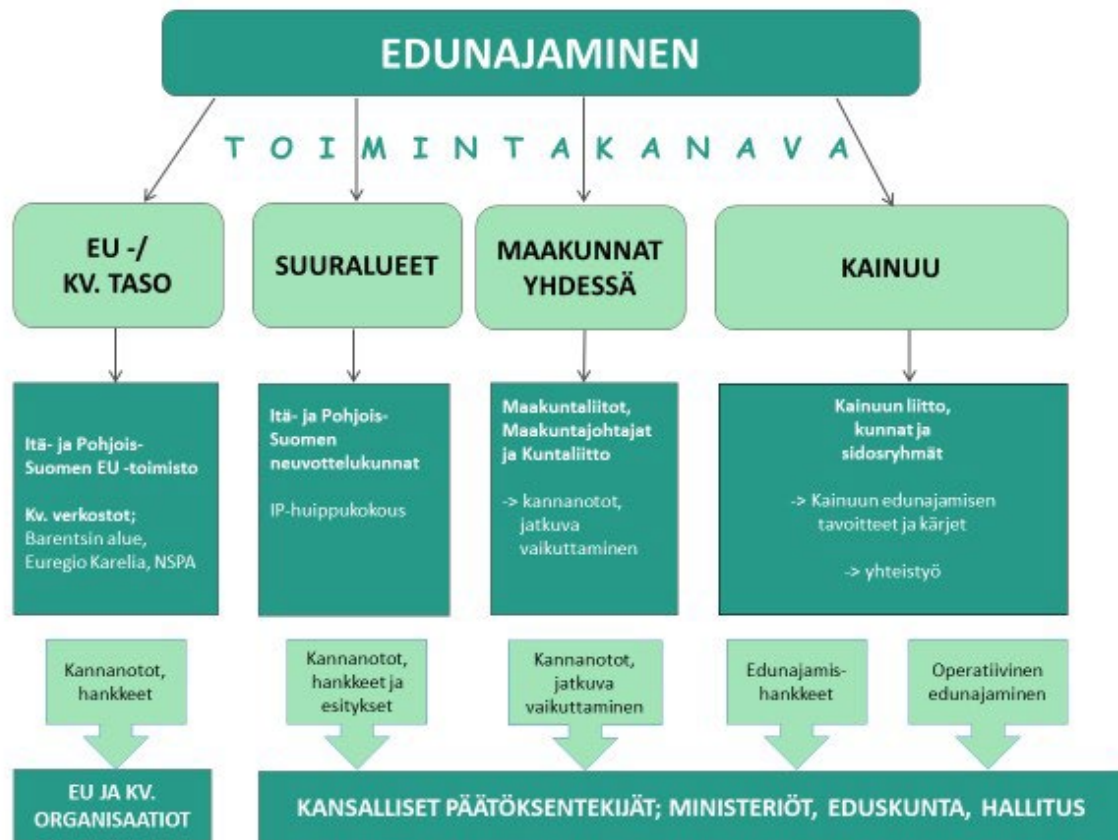
3.5. Lainsäädäntö, valtion toimet ja tuleva hallitusohjelma

Tulevaan hallitusohjelmaan vaikuttamiseksi Kainuun liitto tekee yhteistyötä erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa. IP-neuvottelukunta on hyväksynyt yhteiset hallitusohjelmatavoitteet 7.12.2022. Lainsäädäntöön vaikuttamiseen maakuntahallitus jatkaa yhteistyötä alueen kansanedustajien kanssa.

Mahdollisia erityiskysymyksiä tulevalla hallituskaudella ovat mm.:

- Valtion toimenpiteet puurakentamisen edistämiseksi mm. EU:n vihreän siirtymän toimenpiteissä
- MH:n luontokohteiden korjausvelan suunnitelmallinen vähentäminen ja matkailullinen markkinointi yhteistyössä Metsähallituksen kanssa
- Säännösteltyjen vesistöjen haittojen vähentäminen
- Vaelluskalojen pääsyn parantaminen valjastettuihin jokiin ja vesistöihin.

Liite: Kainuun liiton edunajamisen toimintamalli

Edunajamisen toimintamallista:

- Kainuun maakuntahallituksen (laajennettu kokoonpano) kokouksissa käsitellään Kainuun kannalta keskeisten lainsäädäntöhankkeisiin vaikuttamista. Vuosittaisista lainsäädäntöhankkeista laaditaan toimenpidelista yhdessä alueen kansanedustajien kanssa.
- Edunvalvontatyön vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden turvaamiseksi keskitytään kerrallaan riittävän pieneen määrään edunvalvontatyön kohteita.
- Liitto antaa tarpeenmukaiset lausunnot ja kannanotot, joiden valmistelussa ollaan yhteistyössä jäsenkuntien, sidosryhmien ja muiden maakuntien kanssa.
- Liikenneyhteyksien kehittämisessä tärkeitä kumppanuuksia ovat Tervantie-yhdistys, Viitostie-yhdistys, Itärata-hanke sekä Kainuun liikennejärjestelmätyöryhmän toiminta
  - Kainuun liikennejärjestelmätyöryhmä valmistelee ja maakuntahallitus ylläpitää Kainuun sisäisten liikenneinfrahankkeiden luetteloa
  - Vaikuttamisen välineinä ovat mm. Pohjois-Suomen lentoliikenteen ja kv. matkailun kehittämishankkeet ja Kainuun aluetyöryhmän työskentely sekä Arctic Lake-land-yhteistyö matkailusektorilla